

פרשת נח
גליון תק"ו
שנה י"א

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

מפי ספרים וסופרים

ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ (ו - יז)

את עצמם בהנאה יתירה, גבה לבם וכשעבר המלך היו מבזים אותו ומקללים אותו, ואומרים אוי לו לזה שכבש אותנו כאן, כששמע המלך את דבריהם, קצף מאד וחמתו בערה בו, ויצו להוציאם להורג כדין המורד במלכות שחייב מיתה.

והנמשל: העולם כולו היה מתחילה מים שאינם רואים ולא שומעים, ואף על פי כן היו מקלסים להקדוש ברוך הוא, שנאמר "נשאו נהרות ה' נשאו נהרות קולם" אמר הקדוש ברוך הוא: אילו הייתי בורא בני אדם ששומעים ורואים, כמה שבחים וכמה קילוסים היו נותנים לי? מיד ציוה יקו המים אל מקום אחד ותראה היבשה, וברא בני אדם והשפיע עליהם טובה רבה, והיו זורעים את האדמה והיתה מספקת יבול של ארבעים שנה, ומרוב טובה מרדו בהקדוש ברוך הוא. שמע הקדוש ברוך הוא במרדן וצוה למים שקילסוהו תחילה שיבואו עליהם וישטפו אותם.

(דעת זקנים מבעלי התוספות בראשית)

יש לשאול מה טעם הביא הקדוש ברוך הוא מבול יותר משאר מכות ורבותינו בתלמוד אמרו סנהדרין קח ברותחים קלקלו בעבירה וברותחים נידונו והדברים יתבארו יותר על פי משל: מלך אחד בנה דירה נאה לחבורה של אנשים עיוורים וציוה לכלכלם בריווח, לבל יחסר להם כל טוב, וכן נעשה בדבריו. כשהיה המלך עובר על יד הבית ההוא, היו עומדים העיוורים ומשתחוים כנגד המלך, ומהללים ומשבחים את המלך בקול גדול, כששמע המלך את קילוסם שאל מה הקול הזה באזני? אמרו לו עבדיו אלו הם העיוורים אשר צויתם לכלכלם, ולכן כשהם שומעים את קול שעטות הסוסים של מרכבתך, הם משתחוים כנגדך ומשבחים ומהללים אותך. אמר המלך אילו היו מסוגלים לראות אותי על אחת כמה וכמה שהיו משבחים אותי, מיד ציוה המלך לבנות בית מפואר ולהביא לשם בני אדם אשר להם עיניים פקוחות, ולכלכלם בריווח ולתת להם השכלה גבוהה. פקודת המלך התמלאה, וכעבור זמן כשראו הללו

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

"ואהבת לרעך כמוך"

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלוקים התהלך נח (ו', ט') עיין בפירש"י ז"ל שכתב לבאר אמאי כתיב "בדורותיו", והביא הגמ' בסנהדרין (ק"ט) "יש מרבותינו דורשים אותו לשבח כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי לפי דורו היה צדיק אילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום", ע"כ. עוד דרשו ז"ל על מעשי נח, כי כן תכלית הבריאה להטיב לזולתך.

ויש לומר שזה היה הדקדוק 'היש דורשין אותו לגנאי' שהאיך יכול להיות שיהיה שני הפכים בנושא אחד, א' התורה העידה עליו שהוא צדיק תמים, וב' ש' את - האלוקים התהלך נח, אתמהה. אלא, יש לענות עפ"י פירוש החרדים 'רק את האלוקים' היינו בהתבודדות ובהשגת האלקות התהלך נח, ולא היה מטיב לזולתו. וקשה, האיך אפשר להיות שני אלה יחד, ולהתחבר א"ע עם רעים האהובים, אלא רק 'בדורותיו' לפי שהיה כולם רשעים גמורים לכן לא היה יכול לבוא עמהם בברית האהבה והריעות, לא כן אילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב אצלו הנהגה ההוא להתבודד א"ע ולבל להתחבר עם בני אדם להטיב גם להם. לזאת היה לור נחשב אז בדורו של אברהם אבינו ע"ה. ורק 'בדורותיו' שהיו רשעים גמורים היה מוכרח להתרחק מהם הרחק כמטחוי קשת, לבל ילכד בפח רשתם ח"ו. ומזה מוסר השכל שיראה כל איש לקשר את עצמו ולהתחבר את עצמו עם כלל ישראל ולאהוב את כל ישראל כנפשו ממש, ולהיטיב לכלל איש ישראל בכלל מה שביכולתו הן בעניני הגוף והן בעניני הנפש. (שמח ישראל אות א, מכת"ק הסבא קדישא הרבי הזקן ז"ע)

תפילת הצדיק עושה רושם

ויפתח נא את חלון התיבה (ח' ו')

יש לפרש הכי' על פי מה שכתב האזולאי בספר מדבר קדמות (מערכת צדיק אות טו"ב) צדיקים, ידוע כי בעוונתו הרבים מחיצה מפסקם בינו לשמים, והצדיקים ע"י מצות כתיקונן פורצים בחדר הזה כחלונות. ואלו אשר לא יעשו חלילה מצוות כתיקונן אין בהם כח, כי אם לפרוץ רק מעט, והם כחרכים. וזה שאמר הכתוב (שיר השירים ב' ט') משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים, ע"כ תוכן דיבוריו הק'. ומובן בזה פי' הפסוק (ירמיה ט' כ') כי עלה מות בחלונינו, היינו הצדיקים שעשו עד עתה בהמחיצה חלונות נסתלקו בעוונתו הרבים, ונסתמו החלונות ונעשו מחיצות.

וזה ביאור הפסוק 'ויפתח נא את חלון התיבה' היינו שבתפילותיו עשה בהמחיצות חלונות. (ישמח ישראל, מ"כ מן אדמו"ר הזקן ז"ע)

תולדותיהן של צדיקים הרי הם מעשים טובים

אלה תולדות נח וגו' ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת (ו' ט"ז-י"ח) תולדותיהן של צדיקים הרי הם מעשים טובים. ועל פי זה י"ל הפסוק: 'אלה תולדות נח', שזהו המעשים טובים שלו. שלימד את העם שלשה דברים אלו: שם, ליכור תמיד את השי"ת. חם, לקיים את המצוות בחום והתלהבות. יפת, לעשות רק מעשים טובים, שהם תפארת לעושיה ותפארת לו מן המקום.

(הרבי ר' בונים ז"ע מפרישחא)

ווארט

הנהגת הצדיק בענוה ובהתפארות

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים בדורותיו את האלוקים התהלך נח (ו' ט'). מובא שנה אמר בלבו ולואי שאבקש רחמים אלי ואמלט וכ"ש על אחרים, פירוש כי נח לא הבין שעליו להתפלל על בני דורו, וזאת למרות שרמז לו הקב"ה על כך שבשחו אותו כי אותך ראיתי צדיק לפני, והיה עליו להבין כי הקב"ה אינו משבחו לשם התפארות, אלא לחזקו ולעודדו שיתפלל להצלת הדור. ואילו נח מתוך ענוה חשב שהוא עצמו אינו ראוי להינצל, ודי לו שהקב"ה מצילו וכ"ש שאינו ראוי להתפלל אל אחרים. ואף שלכאורה הצדק עמו שהרי אמר לו ה' יתברך בדור הזה, ותו לו, אך מחובתו של מנהיג הדור לא לשים לב למצבו האישי, ולהתחנן לפני השי"ת שיחוס על הדור ויבטל את הגזירה, ובמיוחד לאחר ששמע מהשי"ת שהוא צדיק הדור, היה חייב למסור נפשו ולכפר על דורו, ולא להסתפק בזה שהוא עצמו יינצל. (באר משה, אוזיב)

מרגניתא דיצחק

פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

לע"נ הרה"ח ר' יצחק
בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל
נלב"ע ו' סיון תשע"ד

ואם לא תיטיב - אם בעצמך תהיה מלא עוון, - לפתח חטאת רובץ - על
יד כל פתח תראה את החטאת, על כל צעד ושעל תמצא חטאים.
(הרה"ק בעל התניא ז"ע)

ואליך תשוקתו ואתה תמשול בו (ד' ז'). היצר הרע עושה את תפקידו
להסת בני אדם לחטוא ח"ו, אמנם לאמיתו של דבר חפץ הוא שהאדם לא
ישמע אליו. וזהו פ' הכתוב ואליך תשוקתו וגו', תשוקתו של היצר הוא
שאתה תמשול בו.
(הרה"ק ר' מאיר מפרישלאן ז"ע)

כי יצר לב האדם רע מנעוריו (ח, כ"א). בקדושי (ל:): תנו רבנן קשה
יצר הרע שאפילו יוצרו קראו רע שנאמר כי יצר לב האדם רע מנעוריו.
אמר רב יצחק יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום שנאמר (בראשית ו'
ה') רק רע כל היום, ואמר רבי שמעון בן לוי יצרו של אדם מתגבר עליו
בכל יום ומבקש המיתו שנאמר (תהילים ל"ז, ל"ב) צופה רשע לצדיק
ומבקש להמיתו ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו שנאמר (שם ל"ג) ה'
לא יעזבנו בידו.

בשם הרה"ק רבי אברהם מטשכנוב ז"ע דתמיד צריך אדם לעשות
מלחמה עם היצר הרע, אף אם רואה אשר היצר הרע מתגבר נגדו ומנצח
אותו, אעפ"כ מחויב לעמוד כנגדו ולמחות בו. כמו שהדין (בבא בתרא
כ"ט. לח:): גבי שני חזקה באם אין המערער מוחה יש חזקה להמחזיק,
אבל אם המערער מוחה לנגדו אין חזקה להמחזיק ויש לו עוד פנאי
למחות, כמו כן אם יעמוד כנגד היצר הרע ויטעין לנגדו מה אתה עושה
בתוך שלי לא הוי חזקה ליצר הרע בהאדם, אבל אם לא ימחה כנגדו
יעשה בו חזקה. ודו"ק ודפח"ח.
(זכותא דאברהם)

צהר תעשה לתבה. ועל דרך ששמעתי בשם הבעש"ט זללה"ה שפירש
צהר תעשה לתיבה (בראשית ו' ט"ז), לעשות צהר מן התיבה של תורה
ותפלה, לראות ולהסתכל עמה מראש העולם ועד סופו. (אור המאיר, פ' בשלה)
צהר תעשה לתבה. הוא מוסר שיעשה צהר ואור נערב לגופו המכונה
תיבה אשר הנשמה שוכנת בו, ואל אמה תכלנה מלמעלה תמיד תהיה
כלתה נפשה למעלה מעלה ואמה היינו התורה כמ"ש רע"ב על פסוק
מזבח עץ שלש אמות במשנת אבות (פ"ג) שלשה שאכלו על שולחן אחד
ולא אמרו עליו ד"ת ע"ש, ויהיה תכלנה מלשון כלתה נפשי, ופתח
התיבה בצידה תשים, פ' שיהיה פתוח קברו מוכן לפניו, ע"ד יזכיר לו
יום המיתה (ברכות ה.), תחתים שנים ושלישים תעשה פ' יחלק מעשי'
על מדריגות והוא יאחז באמצעיים לא תחתים ושלישים כי אם בשניים.
(חתם סופר, תקס"א)

ופתח התיבה בצדה תשים. זהו פתח לפני בעל תשובה שאינו יכול
להיכנס לפתח הגדול ייכנס בפתח מן הצד, וזהו חתר לו חתירה מתחת
כסא הכבוד, וד"ל.
(בית אהרן)

מפני מי המבול. מפרש"י ז"ל: אף נח מקטני אמה היה, מאמין ואינו
מאמין שיבא המבול. בשם הרה"ק רבי יצחק מזורקי ז"ע שהפשט שאף
מקטני אמה היה מאמין ג"כ שהיה סובר שהם צדיקים, ע"כ לא היה
מאמין שיבוא המבול מפני שייגינו על הדור.
(נפלאות חדשות)

ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי
אלוקים עולים ויורדים בו (כ"ה י"ב). 'הנה מלאכי אלוקים עולים
ויורדים בו, כי כמו שיש לו כח להוריד השפע ולהשפיע, כן יכול
להעלות את כל דור למעלה וכו' וכל הרהורי תשובה שהרשעים
מהרהרים בתשובה בכל יום הכל הוא ע"י הצדיק, כי ארז"ל בת קול
מכרות בכל יום שובו בנים שובבים, אך מי הוא השומע זה וכו', אך ידוע
מארז"ל כל דיבור ודיבור שיוצא מפי הקב"ה נברא ממנו מלאך,
והמלאכים הנבראים ע"י הדיבורים, באמצעות הצדיק המה המעוררים
את כל הדור להתעוררות התשובה. וז"ש והנה מלאכי עולים ויורדים בו,
בו ממש באמצעות הצדיק, ועי"ז הצדיק מעורר את דורו, מפני שהם
כלולים בו ומהרהים בתשובה, ויוכל הצדיק להעלותם וכו'.

(דרך חסידים ע' צדיק, בשם אור תורה)

אלה תולדות נח (ו' ט'). התוצאה של נח, של בטלה ומנוחה מעבודת
ה', היא נח, בטלה ומנוחה נוספת, כמו שאמרו רז"ל (אבות ד' י') אם
בטלת מן התורה יש לך הרבה בטלים כנגדה. (פניני התורה בשם הסבא משפולי ז"ע)

צדיק תמים היה בדורותיו את האלוקים התהלך נח (שם). רז"ל אמרו
(אבות א' ז') הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע ואל תתיאש מן
הפורענות. ופירשו כונת דבריהם, שגם צדיק גמור אל יבטח בעצמו שלא
תזיק לו התחברותו עם הרשע, ואל יתברך בלבבו שעליו לא תבא
הפורענות העתידה לבא על הרשע, כי אם יתחבר לרשע סופו ללמוד
ממעשיו וייענש גם הוא כמוהו. זהו שאומר הפסוק, נח איש צדיק תמים
היה בדורותיו, ואיך עלה בידו להגיע למדריגה זו בדורות מושחתים אלה,
את האלוקים התהלך נח, ע"י שהתרחק מהם והתבודד עם ה' לבדו.
(שערי שמחה)

צהר תעשה לתיבה וגו' (ו' טז). תבה מרמז על תיבות תורה ותפילה,
וזהו 'צהר תעשה לתיבה' שתראה להאיר התיבה היוצא מפין
(מהבעש"ט).

ובאותו ענין סיפר הרה"ק ר' ישראל מטשורטקוב ז"ע, שהרה"ק
מברדיטשוב ז"ע ראה פ"א יהודי א' שעומד ומתפלל שמו"ע, וכאשר
גמר ההוא את תפילתו ניגש אליו ונתן לו שלום, ואמר לו האיש, הלא
אנכי תושב המקום הזה? והשיב לו בצחות, כי אנכי הבנתי שהארבת
בתפילתך כיוון שמחשבותיך היו רצות ושבות מעיר לעיר ומשוטטות
בחוצות ובעיירות רחוקות, ע"כ בחזירתך משם נתני לך שלום (גנזי
ישראל).

תיבות התפילה הם בבחינת תיבת עצי גופר, כמו גפרית שאם מדליקין בו
אש הוא בוער, משא"כ בלא אש אז הוא כעפרא בעלמא, כן אם ידבר
התיבה ברשפי אש אז יעלה ממנה שלהבת י"ק, משא"כ כשמדבר בלי
כוונה.
(אור הגנוז)

הלוא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ (ד' ז'). אם
תיטיב - את דרכך, אם בעצמך תהיה מלא מצוות ומעשים טובים-שאת,
תסבול את כל העולם, תהיה לך מידת הסבלנות למעשים של כל אחד.

מעשי צדיקים

לב מלכים ורוזנים הוא בידי השם

להיות רבם של חסידי ברסלב, שהה שעות רבות בעיון והתבוננות כשהוא
מתמסר לעבודת הבורא ברוח האר"י ז"ל ותלמידיו. אחד המקומות החביבים
על רבי נחמן בו הרבה להתגודד היה בית העלמין של צפת, כאן בין המצבות
השקועות למחצה, שחלאת הזמן ומזג האויר עשו בהם שפטים, ובקושי
אפשר היה לקרוא את החרות עליהן, כאן הוא הרגיש את עצמו הכי קרוב אל
אותם אנשים קדושים שהקדישו את כל חייהם ללימוד התורה ולחקר אלוקי
וסודות הבריאה.

באחד הערבים אחרי שהוא התפלל בדבקות, הניח את ראשו לרגעים אחדים
על האבנים העתיקות מכוסות האזוב, ונדרם. בחלומו הוא ראה אדם זקן
עומד לפניו וכולו עטוף לבן, הזר ביקש ממנו להפסיק את תפילתו, וללכת

נפוליאון בונפרטה שליט צרפת לפני למעלה ממאתיים שנים. רצה לכבוש
את כל העולם ולהפוך את אירופה ואיזור הים התיכון למרכז ענקי של
התרבות הצרפתית, צבאותיו האדירים כבשו מדינה אחר מדינה, וכמו
אלכסנדר הגדול בשעתו האמין הגנרל הצרפתי נמוך הקומה, כי הדרך אל
השלטון המוחלט בארצו ובעולם כולו עוברת במזרח התיכון, ואחרי ששטף
וכבש את מצרים, המשיך בראש גייסותיו לארץ ישראל. בעת ההיא ביקר
בארץ ישראל אברהם צעיר בשם רבי נחמן מברסלב, שהיה נין ונכד להבעש"ט
הקדוש זיע"א, הוא שהה בצפת והתעמק בלימוד הקבלה, במגמה לשאוב
לתוכו מרוחם הגדולה של האר"י הקדוש ושאר מקובלים לתלמידי חכמים
וקדושי עליון שחיו בערים העתיקות צפת וטבריה. רבי נחמן שעתיד היה

תיכף ומיד לים כינרת אשר בטבריה, שם יטיל עליו ה' תפקיד חשוב מאוד. רבי נחמן התעורר משנתו ונזכר בחלום שראה. ללא כל היסוס הלך מיד לאכסניה שלו, נטל את מטלטליו המעטים, ועזב את צפת כדי ללכת לטבריה, בעקבות הקריאה השמימית. בהגיעו לטבריה, הוא שכר חדר קטן קרוב לכינרת וירד אל החוף כדי לראות מה יתרחש. בינתיים הוא המשיך באורח חייו הקבוע, היינו לימוד תפילה והתבוננות, בקרב הכוחות הצרפתיים שהנו בארץ ישראל, הורגש אותה שעה אי שקט שהיה תוצאה של חוסר המעש, חוסר המעש שנכפתה עליהם, התברר כי לורד נלסון נחל ניצחון גדול על הצי הצרפתי בקרבת שפך הנילוס, וקטע בכך את קווי האספקה החיוניים של צבאות נפוליאון. למנהיגה הצרפתי שיחק מזלו והוא הצליח להימלט מהכוחות האנגליים המנצחים, ולקבוע את המטה שלו בארץ ישראל על חופי הכנרת, בדיוק מול המקום שבו ישב רבי נחמן מברסלב ולמד תורה יומם ולילה. נפוליאון היה מודאג מאוד, מלבד התבוסה בקרב הוסיפו שמועות על מרידות ואי סדרים בצרפת צרות על צרותיו. המורל של צבאותיו היה ירוד למדי והם החלו להטריד את תושבי הכפרים והעיירות הסמוכות.

יום אחד התפרצה קבוצה של חיילים צרפתיים לבתי הדייגים אשר על שפת האגם. האישי אשר אצלו שכר רבי נחמן את חדרו היה דייג זקן ועני, שבילה את מרבית זמנו באמירת תהילים, הוא התפרנס ממה שבניו הרוויחו במלאכת הדייג, כאשר הצרפתים התפרצו לבקתתו ותבעו את כספו, אמר להם הזקן כי אין לו מאומה בבית. אולם החיילים המשחרים לטרף לא האמינו לו, וערכו בבית חיפוש מדוקדק מן המסד ועד הטפחות. משלא מצאו מאומה הרגיו אותם הדבר מאוד, והם תפשו את הזקן טלטלו אותו באוויר, הרביצו לו, קללו אותו ודרשו ממנו בקול מאיים, שיגלה להם תיכף ומיד היכן הוא החביא את כספו.

לחינם אמר להם הזקן כשקולו נשבר מבכי שאין לו כל אוצרות, זה רק העלה את חמת החיילים עוד יותר והם הוסיפו להרביץ לו ללא רחם. צעקותיו של הזקן הגיעו אל רבי נחמן שישב בחדרו, מבלי להפסיד רגע של זמן הוא זינק החוצה ורץ כדי להציל את הדייג הזקן.

כאשר נכנס אל החדר וראה את הדייג העני נתון בידיהם של החיילים האכזריים לשבט ולחסד, קרא רבי נחמן בקול גדול: "סלקו ידיכם מהזקן תבך ומיד" החיילים הקשוחים שתאוות רצח ניבטה מעיניהם, הופתעו לראות לפנייהם אדם צעיר שהיה מוכן להתייבב נגדם, אם כי בידיו לא היה כל נשק. הם התפלאו כיצד העיז איש זה להתקומם נגדם ולדבר אתם בסגנון זה. ככה, אתה רוצה לקבל מכות נכון? אמר אחד מהם לרבי נחמן כשחיך רחב משתתף על פניו, בוא הנה חביבי ותטעם את טעמם של החגורות שלנו, מנהיגם של החיילים המתפרעים שהיה בעל פרצוף של גוי מגושם, צעד קדימה כדי לתפוס את רבי נחמן, אולם כאשר הוא הביט לתוך עינו היוקדות של הרבי הצעיר, נעצרו ידיו המורמות והוא לא היה מסוגל לזוז יותר ממקומו. שניים מחבריו שביקשו לחוש לעזרתו מצאו את עצמם אף הם מסומרים אל מקומותיהם בלי יכולת לנוע. "עתה תנו את כל הכסף שיש אצלכם לדייג הזקן, בתור פיצוי על אשר עוללתם לו" פקד עליהם רבי נחמן. והשלשה פעלו כמהופנטים, רוקנו את כיסיהם והניחו את המעות לפני הזקן, אולם ההוא היה חלש ונפחד מדי, ולא היה יכול לאסוף אותם. "קחו את הזקן והניחו אותו במיטה" פקד עתה רבי נחמן על החיילים, והכלו מלאו אחר הוראותיו ללא ערעור, "עכשיו תלכו מכאן ואל תעזו להטריד יותר את תושבי הסביבה" נפרד מהם רבי נחמן. החיילים הסתלקו כל עוד נפשם במ מבלי להוציא הגה.

סיפורו של הרב הצעיר, אומץ ליבו והכח הנפשי הבלתי רגיל, שבעזרתו הוא הכריע קבוצה של חיילים מזויינים. נפוץ חיש מהר במחנה הצרפתי, והפך לשיחת היום בקרב החיילים, אלה שהיו מעורבים בתקרית אף נפחו את הסיפור והוסיפו לו גוונים ופרטי פרטים, עד כי כל הצבא הצרפתי שחנה על חוף הכנרת היה מספר סיפורים על כוחו המופלא של הרב הצעיר. הסיפור

הגיע גם לאזני נפוליאון שלא היה מאושר מכך שיהודי העיז להתנגד לחייליו ואף לתת להם הוראות, הוא פקד איפוא על אחד מקציניו שיחקור את המקרה וידווח לו מה בדיוק קרה, מאז המקרה לא העיזו חיילים צרפתיים להתקרב אל מגורי היהודים בטבריה, לכן התפלאו עתה היהודים בראותם קצין צרפתי בעל דרגה גבוהה, עושה את דרכו ברחובותיה הצרים של העיר במגמה להגיע אל שכונת הדייגים אשר על שפת הכנרת. הקצין היה מלווה ע"י שני חיילים, ושלושתם נעצרו כאשר הגיעו אל בקתת הדייג הזקן.

שני החיילים שהיו בין אלה שהתקיפו בשעתו את הזקן לא העיזו עתה לעבור את דלתה של הבקתה, הקצין הבין לרוחם ונכנס לבדו, הדייג הזקן שכב במיטה ולידו אדם צעיר שטיפל בפצעיו, הקצין שיער שצעיר זה מוכרח להיות אותו רב שעל אודותיו מספרים במחנה את הסיפורים המופלאים, אולם ליתר בטחון שאל האם אתה זה הצעיר שהעיז להתנגד לחיילי צרפת?

"אני רק אמרתי לאנשיך שיפסיקו להכות זקן חף מפשע" השיב רבי נחמן בקול שקט. מי שמך לשופט על מעשיהם של החיילים הצרפתיים? תבע הקצין הצרפתי לדעת. "לא יכולה להיות סיבה שתצדיק את האכזריות אותה ראו עיניי" השיב רבי נחמן והוסיף, כי נסיבות המקרה היו גלויות וברורות והוא רמז בכך על נסיון השוד שהחיילים בקשו לבצע. הקצין הצרפתי התרשם מאוד מהצורה הכנה והתקיפה בה דיבר רבי נחמן, והחלה שיחה ארוכה בה באה לידי ביטוי הבנת העמוקה של רבי נחמן בבעיות שהטרידו את נפוליאון ומטהו, ידיעותיו הרחבות בפוליטיקה העולמית ובאסטרטגיה הפליאו את הקצין שהפך מבלי משים למעריץ נלהב של הרב הצעיר. בשונו למטה הצרפתי דיווח הקצין את רשמיו לנפוליאון.

באחד מלילות הירח היה רבי נחמן יושב על שפת הים שקוע בלימודיו, כאשר לפתע הבחין בסירה המתקרבת אל החוף, נראה היה כי בסירה חיילים אחדים. כאשר יצאו האנשים מהסירה והתקרבו אליו, קם רבי נחמן וקרא "ברוך בואך הוד מלכותך" כיצד זה ידעת מי אני? שאל נפוליאון. התורה נותנת חכמה ללומדיה, השיב רבי נחמן. נפוליאון עמד על כך חיש מהר כי לפניו אדם בלתי רגיל, אחרי שיחה קצרה הוא התרשם ממנו מאוד, ולאחר שהשתכנע כי לרבי נחמן הבנה עמוקה ושיפוט בהיר בענייני העולם, ביקש ממנו עצה אם להמשיך את מסעו לאסיה בנסיון לכבוש את העולם, או לחזור לצרפת ולנסות לפתור את בעיותיה הפנימיות. אחרי שחשב שעה קלה, השיב לו רבי נחמן: אני רואה שצפוי לך עתיד גדול אולם לא בכיבוש העולם, לך הביתה לצרפת ותשתמש בכישורונותיך לטובת ארצך, אולם אל תשלה את עצמך, כי לאיזה גובה שלא ידרוך כוכבך, דע כי קריירה שהחלה בדם מסתיימת בדם, התוצאה של קרבות ומלחמות היא מלחמה חדשה ולא שלום, וההיסטוריה לא נעשית בידי אדם כי אם בידי ההשגחה העליונה. נפוליאון התרשם מאוד מדעה זו שכמותה עדיין לא הושמעה באזניו, אולם תשוקתו העזה לתהילת גיבורים המושגת בשדה הקרב הכריעה את הכף, והוא החליט ללכת בדרכו, מוטב חיים קצרים אך רבי תהילה וכבוד, מאשר חיים ארוכים משעממים של שלום, אמר בתוקף. רבי נחמן החווה קידה והשיב: כל אדם חייב לבחור לו את דרכו בחיים, אולם אל נא ישכח הוד מעלתו כי אפילו לב מלכים ורוזנים הוא בידי ה'. לפני שעזב ניסה נפוליאון לשכנע את רבי נחמן שיסכים להימנות על יועציו. אולם הרב אמר לו כי גם הוא כבר בחר את דרכו בחיים, אני מחפש לעצמי לא תהילה ולא כבוד אלא לעבוד את ה' בכל לבי ובכל נפשי.

הרה"ק רבי נחמן זיע"א ונפוליאון הלכו איש איש לדרכו, נפוליאון הפך להיות האדם הגדול ביותר בעולם אולם רק לתקופה קצרה, חייו נסתיימו בבדידות מזהירה בגלות על אי בודד. רבי נחמן נפטר בגיל צעיר, אולם בחייו הקצרים הוא הגיע לפסגת האמונה וההשראה הרוחנית ונהיה מנהיגם הנערץ של אלפי יהודים בכל העולם.

חזקנו קורא נא

לחזוק ולעידוד לימים אלו

גודל הימים של חודש חשוון

יש כאלו ואחרים שמתבוננים על לוח השנה, אם בכל חודש יש חג שמאפיין אותו, או איזה יום מיוחד בחודש שחוגגים אותו, אז בחודש חשוון זה פשוט מר, כי אין שום חג שמאפיין אותו, או איזה יום בחודש לחוג עמו.

חודש חשוון נקרא בפי כל חודש מר חשוון. על מה נקרא חודש זה בשם 'מר חשוון'? והאם, ואיך אפשר, להפוך ממר למתוק את החודש הזה?

נמצאים אנו לאחר כל חודש תשרי - ירח האיתנים, כל הזמן היינו שקועים במצוות לקראת החג שמתקרב, לא מצאנו מנוח בשום יום מהחודש הזה, ממש ממועד למועד היינו עסוקים במצוות ובמעשים טובים, כעת בא לנו חודש בלי שום חג בכדי שנוכל לנוח מחד, אבל מאידך מוטל עלינו עוד דבר, ואפילו דברים, ליישם אותם, ועל כך נרחיב פה במאמר אי"ה ככל משנת ידינו.

בחודש חשוך יש את החג הכי גדול בשנה. הוא חג עם הכי הרבה זמן בשנה. הוא אמנם צריך הכנה, אבל לא ממועד למועד, אלא מיום ליום, ומשבת לשבת. החג הזה הוא משך כל החודש של חשוך. שלושים יום חג. החג הזה נקרא "חג השגרה".

אם נתבונן מעט, הקב"ה הביא לנו מצוות שנעשה אותם במשך כל יום, שהם מצוות ציצית, מצוות תפילין, להתפלל שלש תפילות במשך היממה כולה, שחרית מנחה ומעריב, ועוד מצוות שנופלים לידינו במשך כל היום.

ופעם אחת בשבוע הקב"ה נתן לנו מתוך אוצרו הטוב, מתנה טובה "ושבת שמה". בשבת אנחנו נצטוו לשבות מכל מלאכה, להם אנו רגילים במשך ששת ימות השבוע. בשב"ק אנחנו מורמים יותר ממשך כל ימות השבוע. מוסיפים לתפילות הקיימות עוד מזמורים מיוחדים, קוראים בתורה את פרשת השבוע, ומוסיפים את תפילת המוסף. ויש נוהגים לסיים את כל ספר התהילים. וביום זה גם יש עניין מאוד גדול לחדש חידושים בתורה.

בחודש תשרי היינו עסוקים בכל הימים במצוות מיוחדות. בהכנה למועד הקרב ובא. ומהם התרגשנו בהתרגשות מיוחדת ונעלה. ולא רק בחודש תשרי. גם במשך החודשים שיש בתוכם חגים או זמנים טובים שהיו לעם ישראל ואנחנו חוגגים אותם לדורות, אנחנו מתכווננים ביתר שאת בכל ההכנות הראויות ברוחניות, ובגשמיות. ואין כאן המקום להרחיב.

אמנם חודש חשוך ניתן לנו מאת הבורא ית"ש לחוג את "חג השגרה". דהיינו כל המצוות שנמצאים בשגרה.

אם לרגע נביט בארון הספרים, בספרי ההלכה. נראה שבהלכות פסח, הדפים מקומטים. הספר משומש. וכן הוא בהלכות חנוכה, וכן הוא בהלכות פורים, וכן על זה הדרך. אבל ההלכות של הדברים שנמצאים 'בשגרה' במשך היום יום, ב"ה פותחים אותם, אבל לא כמו ההכנה שאנחנו עושים לקראת כל חג וימים טובים.

לכך הבורא ית"ש הביא לנו את "חג השגרה". לומר לנו; יהודי, הבט וראה, כמה דברים אתה מצווה לעשות במשך היום יום, ואתה עושה אותם כמצות אנשים מלומדה. כמה מעשים טובים באים לידך, ואתה משמט אותם. שבת קודש, כזה יום גבוה, מעבירים בעוד יום רגיל.

חס וחלילה לנו לומר שכך אנשים מתנהגים, אבל לעורר אותנו אל אבינו שבשמים צריך לדבר בלשון רבים. וזה מה שהקב"ה מבקש מאיתנו, מכל אחד ואחד מבני ישראל, להשקיע במצוות, בתפילות, במעשים טובים, שנמצאים 'בשגרה'.

וזה בדיוק מה שאנחנו רואים בפרשת השבוע, אנשים עשו מה שהם רוצים, הם לא ניצלו את המצוות 'בשגרה', ועשו כל מה שעלה על רוחם. ואז הקב"ה ציווה לנו לעשות תבה, שתהיה שלש קומות, ויכנסו בו רק נח ובני משפחתו, ועוד חיות ובהמות. ואז הראה להם הקב"ה בד בבד שכל החיים שהם רגילים להם 'בשגרה' הם לא מוצאים חן בעיניו, רק מי שמנצל את המצוות 'בשגרה' הוא מוצא חן בעיניו, נקרא צדיק, ומקבל את כל הטובות מאתו יתברך שמו.

סניגורם של ישראל - הרה"ק רבי לוי יצחק בעל הספה"ק "קדושת לוי" מברדיטשוב כותב עה"פ (בפרשת משפטים בד"ה ויבא) "ויבא משה, ויספר לעם

את כל דברי ה', ואת כל המשפטים" ומפרשי ז"ל "שהיה קודם מתן תורה ושבע מצוות שנצטוו בני נח ופרה אדומה ושבט כו". ומקשה, לכאורה יש להבין על לשון הכתוב 'ויבא משה ויספר לעם' דכפי דעת רש"י ז"ל שאמר להם ז' מצוות של בני נח ופרה ודינין ושבט איננו שייך לשון 'ויספר לעם' כי אם 'ויצו את בני ישראל' או 'יידבר אל בני ישראל', ולשון 'ויספר' איננו מובן.

הוא מותיב והוא מפרק, כי באמת כל המצוות האלו נצטוו במרה, וכן ז' מצוות נצטוו כבר. רק שמה רבינו ע"ה היה מספר לעם גודל הפעולה שפעלו ישראל בקיום הז' מצוות, ובמצוות שנצטוו במרה. והאיך שהקב"ה משתעשע בקיום המצוות. ושכל העולמות והנשמות תלויין בהן. וסיפר משה גודל מעלת המצוות שקיימו ישראל, דהיינו ז' מצוות, ומה שנצטוו במרה. ונמצא 'ויספר לעם' לא קאי על ציווי מצוות, שהרי כבר נצטוו. רק

מלת 'ויספר לעם' הוא שמספר להם גודל מעלת המצוות והשעשועים שפעלו ישראל בקיום המצוות ההם. אז כיון ששמעו ישראל גודל השעשועים שמשתעשע הקב"ה בקיום המצוות, והשפע, והששון, והשמחה, שמשפיעין ישראל בכל העולמות על קיום מצוות הבורא ב"ה, ואז ענו ואמרו 'כל אשר דבר ה' נעשה' כלומר שאנחנו רוצים במצוות, כדי שישתעשע בביכול הקב"ה, ושישפיע הקב"ה עוד שפע רב וברכה וחיים בקיום המצוות. וזהו 'כל אשר דבר ה' נעשה' כלומר שאנחנו רוצים עוד במצוות הבורא ב"ה. ע"כ לשון קדשו של בעל "קדושת לוי" ז"ע.

אז אם קורא יקר, קראת את כל המאמר עד לדבריו הקדושים והמאירים, שנותנים כח לעשות חיל, של סניגורם של ישראל בעל ה"קדושת לוי" ז"ע, חשבת שכותב המאמר כותב עוד מאמר לחזק את בני ישראל במצב שבו נמצאים אנו עתה. שבכל החגים היינו במין סגר שהוטל עלינו בעקבות מניעת התפשות הנגיף. וכעת לאחר החגים, שנשמח ונעשה את המצוות שיש לנו 'בשגרה' שאנו רגילין אליהם יום יום.

אבל לא כן הוא. שבמצוות 'שבשגרה' הקב"ה 'משתעשע' וע"י כך משפיע 'שפע רב וברכה וחיים בקיום המצוות'. ומי לא רוצה שהקב"ה ישתעשע בביכול על ידו, ושכל פמליא של מעלה בכל העולמות משתעשעים על ידו בקיום המצוות שרגילים אליהם אנחנו לעשותם.

ומתוך הדברים מובן למה יום זאת חנוכה זה יום החתימה. שהקב"ה נותן לנו לאחר החגים את החודש הזה, לראות כמה כל יהודי מתאמץ ועושה למען קיום כל מצוה ומצוה 'שבשגרה', וע"י כך ביום השלישי לחודש טבת, הוא יקבע את עתיד האדם.

לכן העצה היעוצה לכל אחד ואחד, שבחודש הזה יקח את כל המצוות שרגילין אנחנו לעשותם במשך היום יום, ובפרט את יום השבת קודש שאנחנו רגילין להעביר כמו עוד יום, נקח אותם בפועל בהלכה למעשה, להרים אותם גבוה, ולעשות בהם כפי שציווה אותנו הבורא ית"ש, ולעשות נחת רוח לבורא ית"ש. ובוודאי לאחר שנשקיע בהם כמו זהב וכסף, 'שפיע הקב"ה עוד שפע רב וברכה וחיים בקיום המצוות' כלשון ה"קדושת לוי".

וכן יהי רצון מלפני אבינו שבשמים, שנוכל להשקיע בכל מצוה ומצוה את כל הכוחות, ובהם לשעשע את הקב"ה בביכול ואת כל פמליא של מעלה, ובזכות נזכה להיות כלי מחזיק לברכה לקבל מאת הבורא ית"ש 'שפע רב וברכה וחיים בקיום המצוות', אמן וכן יהי רצון.

אמר הכותב: מאמר זה נכתב, וכל כל המאמרים במדור זה, נכתבים על ידי בדרך שהטוו לנו רבוה"ק ז"ע, ומשתדלים אנו לדבר בלשון רבים, וח"ו לנו לדבר סרה על יהודי, אלא רק לחזק את ידינו וכוחינו להחזיק מעמד גם במצבים קשים שעוברים עלינו במשך החיים. ומקיים אנו שחלילה לא יפול תחת ידינו שגיאות. וחשוב לנו לומר שוב, שהערות וכן הארות אפשר לפנות לכתובת המייל שמופיע בתחתית הגליון, או ב"נדרים פלוס" בכתובת הודעה למערכת. יישר כח.

עלון זה נתרם

כתובת מייל של מערכת הגליון
a13215113@gmail.com

הודעה משמחת

ב"ה, לכל המעוניין ניתן לתרום בעמדות "קהילות" וב"נדרים פלוס" הפרוסות בבתי כנסיות ברחבי הארץ והעולם ע"ש "עלון אשרי האיש" או במספר טלפון ("קהילות"):

073-275-7000, ולהקיש קוד 8915

אם אין אצלכם בפעולה, אנא פנימו לרבים אגודת אנשים

לע"נ הרה"ח רבי יוסף אלימלך בן הרה"ח רבי חיים אליעזר ז"ל נלב"ע י"א אלול תשע"ח ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ

מרת מלכה בת הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה - נלב"ע ד' שבט תשע"ד ולע"נ הרב אברהם בן הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה נלב"ע ז' אדר תשע"ה ת. נ. צ. ב. ה.

נודב לע"נ הרב מרדכי מנחם מנדל בן הרב אהרן אריה ז"ל נלב"ע ה' תמוז תשפ"א ולע"נ האשה החשובה מרת רבקה בת הרב משה חיים ע"ה ת. נ. צ. ב. ה.

המעוניין לתרום להוצאות העלון להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבח"ה ישראל פינגבונים הי"ו, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ן - 540321 ע"ש ישראל בנימין פינגבונים. ניתן לתרום מכספי מעשר.